فـــرزانگـــان

آیت‌الله شیخ حسن سعید تهرانی رحمه‌الله‌علیه

• **تولد:** ۱۳۳۸ ق مصادف با ۱۲۹۸ ش.

• **وفات:** ۱۴۱۶ ق مصادف با ۱۳۷۴ ش.

• **اساتید:** آیت‌الله سیدمحسن حکیم، آیت‌الله شیخ حسین حلی، آیت‌الله خوئی قدس‌سره.

• **آثار علمی:** الرسول والشیعه؛ موسوعة المکاسب؛ الی علماء الاسلام؛ الرسول یدعوکم؛ رسالة فی الولایة ولاضرر؛ الفقه فی تشریعه وتبیینه واستنباطه و....

تولد: آیت‌الله شیخ حسن تهرانی در سال ۱۳۳۸ه. ق برابر با ۱۲۹۸ه. ش در تهران دیده به جهان گشود. جد وی، میرزا مسیح مجتهد تهرانی استرآبادی، از جمله فقهای بزرگ بود که رهبری قیام مردم تهران در سال ۱۲۴۴ه. ق برضد سیاستمداران روس را به عهده داشت. پدر وی، آیت‌الله حاج میرزا عبدالله نیز، از علمای تراز اول تهران بود. دوران کودکی و نوجوانی را زیر نظر پدرش گذراند.

• **مراحل کسب دانش:** حسن سعید تحصیلات ابتدایی را نزد پدرش گذراند و سپس با تشویق او، علوم مقدماتی را در حوزه‌های علمیه قم و تهران آموخت. وی برای ادامه تحصیل به نجف رفت و از محضر استادان برجسته ای مانند آیت‌الله سیدمحسن حکیم (که نویسندگان توانا را حمایت می‌کرد)، آیت‌الله حسین حلی (فقیه ادیب و صاحب آثاری مانند «اخذالاجرة علی الواجب») و آیت‌الله سیدابوالقاسم خویی، بهره برد. سعید به دلیل استعداد درخشان، مورد توجه ویژه اساتیدش قرار گرفت و پس از پایان تحصیلات به تهران بازگشت. از آثار او می‌توان به «شرح مکاسب» اشاره کرد که آیت‌الله حلی در تقریظی بر آن، وی را عالمی محقق و مورد اعتماد توصیف نمود.

• **فعالیت‌های دینی و اجتماعی:** تأسیس کتابخانه چهل‌ستون: آیت‌الله حسن سعید تهرانی در سال ۱۳۸۰ ه. ق، اقدام به تأسیس کتابخانه چهل‌ستون مسجد جامع تهران کرد. بخش اول ساختمان این کتابخانه در سال ۱۳۸۶ ه.ق تکمیل شد و اینک با داشتن بیش از چهل هزار جلد کتاب و نیز گنجینه عظیمی از قرآن کریم، یکی از ذخایر بسیار نفیس و گران‌بهای کتب اسلامی در این سرزمین به‌شمار می رود.

آیت‌الله حسن سعید، وقتی از نجف به تهران بازگشت، مدرسه‌ای در کنار مسجد بنا کرد که از سال ۱۳۸۶ ه.ق دوره‌های تحصیل در آن آغاز شد. او از بهترین مدرسان تهران و قم و اساتیدی چون حاج‌آقا نقوی و آیت‌الله جعفر سبحانی دعوت کرد تا طلاب جوان و نیروهای دانشگاهی را با مبانی اسلام آشنا کنند.

• **گنجینه قرآنی:** آیت‌الله حسن سعید برای مقابله با اتهام تحریف قرآن به شیعه، مجموعه‌ای از هزاران قرآن شامل نسخه‌های خطی و چاپی از کشورهای مختلف مانند ایران، هند، اروپا و کشورهای عربی و با ترجمه‌های گوناگون فارسی، اردو، انگلیسی، فرانسه، آلمانی و...گردآوری کرد. این گنجینه قرآنی شامل نسخه‌های نادری مانند اولین قرآن چاپ ایران، قرآن ابن‌بواب، و قرآنی با سطور آغازشونده با حرف «الف» از بمبئی بود.

در سال ۱۹۷۶، عربستان سعودی کتاب «التاریخ» را منتشر کرد که شیعه را هم‌ردیف مشرکان معرفی می‌کرد. آیت‌الله سعید با برگزاری تجمع در مسجد جامع تهران، ارسال نامه به مراجع نجف، الازهر و مقامات عربستان، و همکاری با امام موسی صدر، موجب توقف چاپ این کتاب تا زمان اصلاح آن شد. پس از آن، کتاب «منکرة التوحید» در مصر با محتوایی مشابه ضد شیعه منتشر شد. سعید با پیگیری‌های دیپلماتیک و مکاتبه با شیخ عبدالحلیم محمود (رئیس الازهر)، وعده اصلاح این کتاب را نیز دریافت کرد. اقدامات او نقش مهمی در مقابله با تبلیغات ضد شیعی در سطح جهانی ایفا کرد.

• **آثار قلمی:** اصول فقه تقریرات بحث آیت‌الله خویی قدس‌سره؛ دماء ثلاثه (تقریرات بحث شیخ حسین حلی)؛ الرسول والشیعه؛ موسوعة المکاسب؛ شیعتنا؛ الرسول یحدّثنا؛ الی علماء الاسلام؛ الرسول یدعوکم؛ رسالة فی‌الولایة ولاضرر؛ محاضرة حول الامام المهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف؛ حضرت فاطمه علیهاالسلام دژ شکست‌ناپذیر وحی؛ امام حسین علیه‌السلام از دیدگاه وحی؛ همه در انتظار اویند؛ حکومت از دیدگاه قرآن و عترت علیهم‌السلام؛ امام مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف، راه‌گشای عالم غیب؛ شرح قصیده بُرده؛ در مکتب امام حسین علیه‌السلام؛ در مکتب امام حسن مجتبی علیه‌السلام؛ اصول دین؛ ولایت فقیه؛ شناخت شیعه؛ نموداری از حکومت امام علی علیه‌السلام؛ پیک رمضان؛ نگهبان مکتب توحید (کتابنامه امام مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)؛ دائرةالمعارف قرآن کریم در ۱۲ مجلد؛ اسلام از دیدگاه قرآن و عترت علیهم‌السلام؛ شناخت قرآن (گزیده مقالات درباره قرآن کریم)؛ افکار پریشان یا مقالات سعید؛ ترجمه نورالابرار من حکم امیرالمؤمنین علیه‌السلام؛ حیات‌یابی (ترجمه احیاءالمیت به فضایل اهل‌البیت علیهم‌السلام)؛ ما با خدا کار داریم؛ سیره رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله، سنت الهی است؛ غدیر پیوند ناگسستنی رسالت و امامت؛ مبعث بیان‌گر رسالت و امامت در مکتب تشیع؛ مسئولیت؛ خدا و اولی‌الامر؛ نگهبان مکتب ما؛ الفقه فی تشریعه وتبیینه واستنباطه؛ مالکیت الاراضی؛ پیغمبر با شما سخن می‌گوید؛ علی علیه‌السلام از دیدگاه وحی؛ امامت و ولایت از نظر علی‌بن موسی‌الرضا علیه‌السلام؛ امام صادق علیه‌السلام و پیام امام حسن عسکری علیه‌السلام.

کوچ به سرای ابدی: سرانجام مرحوم آیت‌الله حسن سعید تهرانی رحمه‌الله‌علیه، پس از عمری مجاهدت بی‌دریغ در مسیر نشر فرهنگ تشیع، در ۱۸ شعبان المعظم ۱۴۱۶ ه. ق (۱۳۷۴ ش)، پس از تحمل بیماری به دیدار معبود شتافت. پیکرش پس از تشیعی شکوه‌مند در تهران و قم، در مزار شیخان قم به خاک سپرده شد.

در گفت‌وگو با مسئول گروه تبلیغی راهیان منتظرالمهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف

طلاب جهادی، همواره در خدمت به مردم، پیشگام و گره‌گشا بوده‌اند

اشاره: گروه جهادی «راهیان منتظرالمهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف» با هدف ترویج معارف اسلامی، تبیین دیدگاه‌های مقام معظم رهبری و ارائه خدمات اجتماعی به‌ویژه در مناطق محروم تشکیل شده است. فعالیت‌های این گروه شامل برنامه‌های تبلیغی دینی (مانند منبر، کلاس‌های آموزشی، مشاوره‌های تربیتی و سیاسی) و مشارکت در پروژه‌های عمرانی در مواقع بحران، حتی در خارج از استان گیلان است. در شرایطی که مشغله‌های زندگی، فرصت کمک به همنوعان را محدود کرده، حضور طلاب و روحانیون این گروه در عرصه‌های خدمت‌رسانی، به تقویت سرمایه اجتماعی حوزه‌های علمیه و الگوسازی حرکت‌های اثرگذار و ماندگار منجر شده است. حجت‌الاسلام خلیل یعقوبی چمتویی، مسئول این گروه، در گفت‌وگو با خبرگزاری حوزه، به تشریح جزئیات اقدامات این مجموعه پرداخت.

▫ ضمن تقدیر و تشکر از فرصتی که در اختیار ما قرار دادید، ابتدا معرفی مختصر از تحصیلات و فعالیت‌های فرهنگی خودتان بفرمایید.

• من خلیل یعقوبی چمتویی، اهل روستای چمتو از توابع شهر رحیم‌آباد در استان گیلان هستم. تحصیلات ابتدایی و راهنمایی را در زادگاهم و روستاهای همجوار به پایان رساندم و سپس به‌مدت سه‌سال در حوزه علمیه امام جعفرصادق علیه‌السلام شهرستان رودسر مشغول تحصیل شدم. پس از آن، ادامه تحصیلات حوزوی را در حوزه علمیه المهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف رامسر پی گرفتم و پس از اتمام سطح یک، برای تکمیل دروس حوزوی به حوزه علمیه قم عزیمت کردم.

با گذشت یک سال، به درخواست سازمان تبلیغات اسلامی استان یزد، به‌عنوان مبلغ اعزام شدم و به‌مدت دو سال در شهرستان خاتم و سپس هفت سال در روستاهای شهرستان تفت به فعالیت تبلیغی و حل مشکلات مردم پرداختم. در این دوره، پروژه‌های عمرانی و جهادی متعددی از جمله ساخت خانه عالم، احداث جاده و پیگیری مسائل معیشتی مردم را به انجام رساندم. علاوه بر این، در کنار فعالیت‌های تبلیغی، به تدریس و برگزاری کلاس‌های مذهبی نیز اشتغال داشتم.

پس از ده سال، برای ادامه تحصیلات حوزوی، مجدداً به حوزه علمیه قم بازگشتم و طی سه سال، مقطع سطح را به پایان رساندم. همزمان، به دعوت مردم شهر زاویه (به‌دلیل وجود اختلافات محلی) به‌عنوان امام جماعت مسجد جامع این شهر انتخاب شدم و به‌مدت یک سال در این سمت، خدمات فرهنگی و دینی ارائه کردم.

در طول سال‌های فعالیت، موفق به کسب عناوینی همچون روحانی برتر استان یزد و مربی برتر در سپاه پاسداران شدم. همچنین در سال ۱۳۹۲، با توجه به نیازهای زادگاهم در استان گیلان، گروه جهادی- تبلیغی را در شهرستان رودسر تأسیس کردم که تاکنون در حوزه‌های مختلف فرهنگی، تبلیغی و عمرانی به ارائه خدمات ادامه می‌دهد.

▫ بفرمایید که گروه تبلیغی شما، با چه هدفی فعالیت خود را آغاز کرده است؟

• گروه تبلیغی راهیان منتظر المهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف، با هدف افزایش اطلاعات دینی و بصیرت‌افزایی در سال ۱۳۹۲ با مدیریت اینجانب، با توجه به نیاز منطقه و همراهی جمعی از طلاب منطقه به‌جهت تشکیل یک مجموعه هماهنگ و همدل که در زمان‌های نیاز منطقه و با هماهنگی مجموعه‌های مرتبط استان گیلان و شهرستان‌های رودسر و املش به‌منظور جهاد و تبلیغ طلاب تأثیرگذار منطقه تشکیل گردید.

▫ تاکنون چه اقداماتی توسط گروه جهادی انجام شده است؟

• این گروه علاوه بر تبلیغ و ترویج معارف اسلامی، در حوادثی همچون زلزله، سیل و خصوصاً در زمان بیماری کرونا خدماتی خوبی ارائه نمود.

یکی از کارهای دیگر این گروه، ایجاد صندوق قرض‌الحسنه با هدف دستگیری از طلاب و مردم می‌باشد که تاکنون در پاره‌ای از مشکلات درمانی، معیشت، خرید مسکن، تهیه جهیزیه، کمک‌اجاره مسکن و... وام پرداخت نموده است.

کار دیگری که می‌توان به آن اشاره کرد، فعالیت‌های عمرانی از قبیل ساخت پل و مسجد و خانه مسکونی، جاده‌سازی و... است که این گروه فرهنگی و تبلیغی، با کمک‌های مالی خیرین بزرگوار، توانسته خدماتی ارزنده‌ای به شهروندان و خصوصاً طلاب ارائه نماید.

▫ چه تعداد افراد در این گروه جهادی عضویت دارند و مشغول خدمت می‌باشند؟

• تعداد گروه در حال حاضر حدود ۶۰ نفر می‌باشند که گاهی متغیر بود و تعداد نفرات در صورت نیاز بیشتر هم می‌شود.

▫ در خصوص اهداف و برنامه‌ها و همچنین سابقه فعالیت گروه تبلیغی راهیان منتظر المهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف توضیحاتی بفرمایید.

• این گروه با مجوز دفتر تبلیغات اسلامی، حدود یازده سال است که فعالیت می‌کند. هدف این گروه هم‌افزایی و ارتقای معلومات دینی مردم بوده و فعالیت‌هایی همچون تبلیغ دین اسلام، کلاس‌داری و کارهای عمرانی در حوادث مختلف و حضور در مناطق محروم و در صورت نیاز با اعزام به استان‌های دیگر، خدمات‌رسانی نموده است.

▫ سخن پایانی

• در پایان امیدوارم که خداوند این توفیق را از ما سلب نفرماید و از همه مبلغان و فعالیان این مجموعه تشکر نموده و از همه خیرین که در این راه ما را یاری دادند، ممنونیم و از زحمات شما خبرنگار گرامی هم سپاسگزارم.

در سالن اجتماعات حوزه علمیه فاطمیه دامغان برگزار شد

نشست جایگاه هوش مصنوعی در تشکیل تمدن نوین اسلامی

نشست بصیرتی با موضوع جایگاه هوش مصنوعی در تشکیل تمدن نوین اسلامی، در سالن اجتماعات حوزه علمیه فاطمیه دامغان با حضور طلاب بسیجی برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، خانم بناییان، فرمانده بسیج طلاب مدرسه فاطمةالزهرا علیهاالسلام، از برگزاری نشست بصیرتی با موضوع جایگاه هوش مصنوعی در تشکیل تمدن نوین اسلامی و با رویکرد قرآن در چهارمین روز از دهه فجر با حضور آقای هراسانیان کارشناس و تحلیل‌گر مسائل سیاسی خبر داد.

هراسانیان در این جلسه، با استناد به آیه «اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّکَ الَّذِی خَلَقَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ» گفت: یهود و مشرکین از دشمنان اصلی اسلام، از صدر اسلام تاکنون هستند؛ یهود چون انبیای الهی را مانع از رسیدن به اهداف خود می‌دیدند، با آنها به جنگ و مقابله برخاستند و تا کشتن انبیاء پیش رفتند و درنهایت با ترور پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و نفوذ در سازمان حکومتی ایشان توانستند، جانشینی حضرت علی علیه‌السلام را به دست گرفته و حضرت را از حکومت برکنار کنند. در حال حاضر هم، به عناوین و شکل‌های مختلف در صدد خاموش‌کردن نور اسلام هستند.

وی در ادامه به تکنیک‌های پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در تبلیغ دین اسلام و نقشی که حضرت خدیجه علیهاالسلام به‌عنوان یک زن و یک تاجر اقتصادی در پیشبرد اهداف پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله، علی‌الخصوص در سه سال محاصره اقتصادی شعب ابی‌طالب اشاره کرد و گفت: اگر ثروت حضرت خدیجه علیهاالسلام و کمک‌های مالی ایشان نبود، مسلماً پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله با شکست مواجهه می‌شد.

هراسانیان بیان کرد: چگونه سربازان و فرماندهان مقاومت، همچون: سیدحسن نصرالله، اسماعیل هنیه و یحیی سنوار تحت تعالیم اسلام ناب محمدی و با الگوگیری از انقلاب اسلامی و «مقاومت»، این‌گونه در برابر دشمن ایستاده و اجازه پیروزی صهیونیسم را ندادند.

کارشناس و تحلیل‌گر مسائل سیاسی با توجه به پیشرفت روزافزون علم و هوش مصنوعی، به تأکید مقام معظم رهبری بر شیوه‌های صحیح تبلیغ همراه با هنر، خلاقیت و تکنولوژی روز اشاره کرد و افزود: برای جامه عمل پوشاندن به فرامین مقام معظم رهبری در تبلیغ اسلام به جوانان منطقه با استفاده از ظرفیت هوش مصنوعی و به تصویر کشیدن آیات و روایات توسط این فناوری، فراگیری علوم نوین برای طلاب، امری ضروری است.

میراث ماندگار

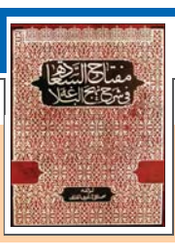

مفتاح‌السعادة فی شرح نهج‌البلاغه

«مفتاح السعادة فی شرح نهج‌البلاغه» اثر آیت‌الله محمدتقی نقوی قائنی خراسانی، از علمای معاصر تهران است که به زبان عربی، شرحی ادبی بر کتاب نهج‌البلاغه سیدرضی رضوان‌الله‌تعالی‌علیه نوشته است.

سیدمحمدتقی نقوی قائنی خراسانی، مفسر قرآن کریم و شارح نهج‌البلاغه و از افاضل دانشمندان و اساتید حوزه علمیه، در سال ۱۳۰۸ ه. ش. در شهر قائن به دنیا آمد. وی پس از گذراندن مقدمات در این شهر، در سن ۱۶ سالگی به مشهد عزیمت کرد و در آنجا، ادبیات را نزد مرحوم ادیب نیشابوری، سطوح میانی و نهایی را از مرحوم آیت‌الله حاج سیداحمد مدرس یزدی، کفایه و مکاسب را از مرحوم آیات حاج شیخ هاشم قزوینی و حاج میرزا حسین فقیه سبزواری و رسائل را در خدمت مرحوم آیت‌الله حاج شیخ کاظم دامغانی فرا گرفت.

این عالم ربانی در کنار فعالیت حوزوی خود، به خدمات دینی و تبلیغ اسلام و ترویج مذهب و نشر معارف اسلامی از طریق منبر و جلسات مذهبی پرداخت و در کنار تربیت ستارگانی حوزوی و تبلیغ معارف دینی، به تألیف آثاری با موضوعات علمی و مذهبی مانند: روش نیایش در مکتب تشیع: شرح دعای کمیل؛ سوگنامه فدک: (شرح خطبه حضرت زهرا علیهاالسلام، شرح دعای عرفه امام حسین علیه‌السلام، شرح زیارت جامعه کبیره، شرح و تفسیر خطبه پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله در غدیر خم)؛ مفتاح‌السعادة فی شرح نهج‌البلاغه و... مبادرت ورزید.

• **ساختار کتاب**

کتاب شامل ۱۸ جلد است که هر جلد بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ صفحه است. در جلد اول، مقدمه‌ای بر کتاب نوشته و سپس به‌ترتیبی که در کتاب نهج‌البلاغه سیدرضی رحمه‌الله‌علیه است، به شرح جملات امیرالمؤمنین علیه‌السلام تا پایان نهج‌البلاغه پرداخته است.

• **گزارش محتوا**

در ابتدای هر خطبه یا متن نهج‌البلاغه، ابتدا چند جمله از آن ذکر شده و سپس لغاتی که نیاز به شرح داشته باشد، آمده و آنگاه به شرح آن عبارت پرداخته است. وی با آوردن لفظ «و قوله»، عبارت نهج‌البلاغه را ذکر کرده و سپس به توضیح مطالب خود پرداخته است. وی در این کتاب، از نظرات شارحان و نویسندگان دیگر نیز استفاده نموده است و در مواقعی، اقوال شارحان و مفسران را در بعضی عبارات اشاره می‌کند.

مجلد سیزدهم از مجموعه مفتاح‌السعادة فی شرح نهج‌البلاغه شرح عربی نهج‌البلاغه است که در آن، شارح ضمن درج اصلی کتاب به شرح لغوی، معنایی، مفهومی و محتوایی با استناد به آیات، احادیث و اشارات علمی پرداخته است. این مجلد، شامل شرح خطبه‌های ۱۹۱ (قاصعه) تا ۲۰۹ است.

در شمارگان چهارم از این مجموعه که به زبان عربی تدوین شده، خطبه‌های بیست‌و چهارم تا پایان خطبه چهلم از نهج‌البلاغه به‌همراه معنی خطبه با استناد به آیات و احادیث شرح داده شده است.

این اثر ارزشمند در زمان حیات مؤلف محترم به چاپ رسید و در دسترس فضلا و علاقه‌مندان قرار گرفت.

جانشین مدیر مرکز مدیریت حوزه علمیه اصفهان

طلاب شاهد و ایثارگر ادامه‌دهندگان راه شهدا در عرصه علم و اخلاق هستند

حجت‌الاسلام عبدالامیر خطاط، در همایش طلاب شاهد و ایثارگر حوزه علمیه اصفهان، ضمن تبریک فرارسیدن اعیاد شعبانیه، دهه فجر و سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، به جایگاه والای طلاب شاهد و ایثارگر در نظام اسلامی اشاره و اظهار کرد: شما عزیزان، وارثان و ادامه‌دهندگان راه شهدا هستید و رسالت سنگینی در تداوم آرمان‌های انقلاب اسلامی و حراست از ارزش‌های دینی و الهی بر عهده دارید.

جانشین مدیر مرکز مدیریت حوزه علمیه اصفهان، با اشاره به حدیث گهربار «مَنْ أَرَادَ اللَّهَ بِهِ خَيْرًا قَذَفَ فِي قَلْبِهِ مَحَبَّةَ الْحُسَيْنِ علیه‌السلام» تأکید کرد: اگر خداوند برای بنده‌ای خیر بخواهد، محبت امام حسین علیه‌السلام را در قلب او قرار می‌دهد، این حدیث، حقیقتی عمیق را در خود دارد که نشان می‌دهد، مسیر هدایت و سلوک الی‌الله، از طریق معرفت و محبت به اهل‌بیت علیهم‌السلام می‌گذرد.

حجت‌الاسلام خطاط در ادامه، پیروزی انقلاب اسلامی را شکستی بزرگ برای استکبار جهانی، آمریکا و رژیم صهیونیستی دانست و افزود: انقلاب اسلامی، انقلابی برخاسته از ایمان و مجاهدت مردانی بود که با تأسی به عاشورا و مکتب امام حسین علیه‌السلام، راه مقاومت و ایثار را برگزیدند. امروز نیز، ایثارگران و طلاب شاهد، رسالتی عظیم در پاسداری از این انقلاب و تبیین معارف دین بر عهده دارند.

وی در پایان، ضمن تجلیل از مقام شامخ شهدا و ایثارگران، بر نقش مهم طلاب شاهد و ایثارگر در تبلیغ، ترویج و دفاع از آرمان‌های انقلاب اسلامی و نظام مقدس جمهوری اسلامی تأکید کرد.